

VI. TRANSPORT VA ALOQA

Mustaqillik yillarida transport va kommunikatsiya tizimini strategik rivojlantirish bo'yicha katta ishlar amalga oshirildi.

Mamlakatimizda yaratilgan samarali transport tizimi tashqi iqtisodiy aloqalarni rivojlantirish va boshqa mamlakatlar bilan integratsiyalashuv omilidir.

Yuk tashish. 2024-yil yanvar-iyun oylarida avtomobil transporti tomonidan 24,6 mln. tonna yuk tashilgan bo'lib, o'sish sura'ti 2023-yilning yanvar-iyun oylariga nisbatan 102,4 % ni tashkil qildi.

Yuk aylanmasi avtomobil transporti turlari tomonidan 538,7 mln. t-km.ni tashkil etdi va 2023-yilning yanvar-iyun oylariga nisbatan o'sish sur'ati 111,4 % ni tashkil qildi.

Avtomobil transportida yuk tashish va yuk aylanmasi

(2024-yilning yanvar-iyun holatiga)

	<i>2024-yil yanvar-iyun</i>	<i>2023-yilning yanvar-iyuniga nisbatan % hisobida</i>
Tashilgan yuk, <i>mln. t.</i>	24,6	102,4
Yuk aylanmasi, <i>mln. t-km</i>	538,7	111,4

Yakka tartibdagi tadbirkorlarning avtomobil transportida yuk aylanmasining o'sish sur'ati 2023-yilning yanvar-iyun oylariga nisbatan 103,3 % ni tashkil etdi va 236,7 mln. t-km.ga yetdi. Yuk aylanmasining umumiy hajmida xususiy yuk tashuvchilarning ulushi 43,9 % ni tashkil etdi (2023-yilning yanvar-iyun oylarida 47,4 % ni tashki qilgan edi).

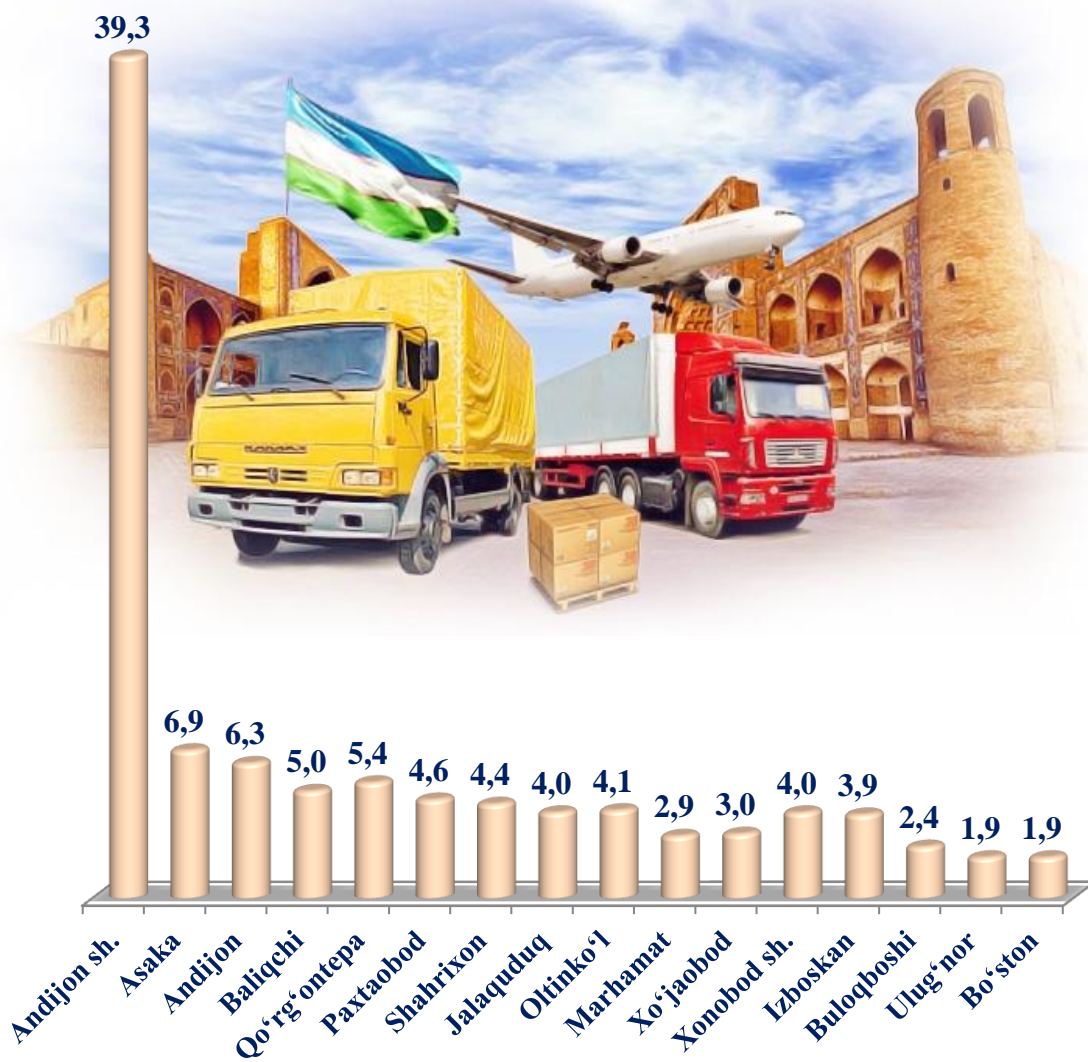
Andijon viloyatining shahar va tumanlari kesimida tashilgan yuk bo'yicha yetakchi o'rinni Andijon shahri (9 684,2 ming tonna) egalladi. Shu bilan birga, eng yuqori ko'rsatkichlar Asaka (1 690,3 ming t) va Andijon (1 560,6 ming tonna) tumanlarida kuzatildi.

Shahar va tumanlar kesimida yuk tashish, ming tonna
(2024-yilning yanvar-iyun holatiga)

	<i>Jami tashilgan yuk ming tonna</i>	<i>2023-yilning yanvar-iyunga nisbatan % hisobida</i>	<i>jamiga nisbatan ulushi, % hisobida</i>
Viloyat bo'yicha:	24 612,2	102,4	100,0
<i>shaharlar:</i>			
Andijon	9 684,2	103,5	39,3
Xonobod	989,7	101,1	4,0
<i>tumanlar:</i>			
Oltinko'l	1 019,3	102,4	4,1
Andijon	1 560,6	102,8	6,3
Baliqchi	1 222,9	101,0	5,0
Bo'ston	467,1	100,8	1,9
Buloqboshi	589,6	101,1	2,4
Jalaquduq	993,6	101,3	4,0
Izboskan	969,9	101,4	3,9
Ulug'nor	465,7	100,7	1,9
Qo'rg'ontepa	1 319,2	102,3	5,4
Asaka	1 690,3	102,8	6,9
Marhamat	710,4	101,8	2,9
Shahrixon	1 077,2	102,2	4,4
Paxtaobod	1 120,6	102,0	4,6
Xo'jaobod	731,9	101,2	3,0

Ko'rsatilgan yuk tashishda yuqori bo'lmagan ko'rsatkichlar Bo'ston (467,1 ming tonna) va Ulug'nor (465,7 ming tonna) tumanlari hissasiga to'g'ri keldi.

Tashilgan yukning umumiy hajmida shahar va tumanlarning ulushi, % da
(2024-yil yanvar-iyun)

Hududlar bo'yicha tashilgan yukning yuqori ulushi bo'yicha yetakchi o'rinni Andijon (39,3 %) shahri egalladi. Shu bilan birga Asaka (6,9 %) va Andijon (6,3 %) tumanlarida kuzatildi.

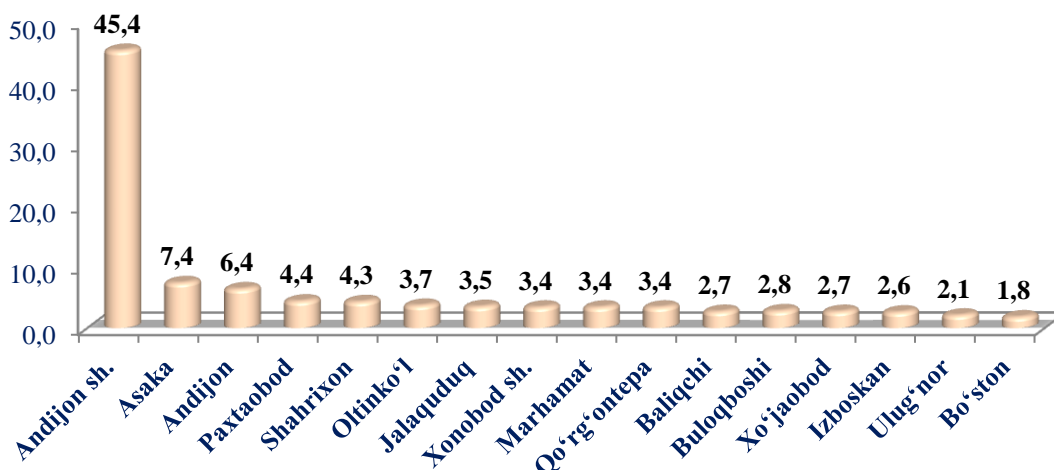
Viloyatning yuk aylanmasi hajmida yetakchi o'rinni Andijon shahri (9 684,2 ming tonna-km) egalladi. Shu bilan birga eng yuqori ko'rsatkich Asaka (1 690,3 ming tonna-km), Andijon (1 560,6 ming tonna-km) tumanlarida kuzatildi.

Shahar va tumanlar kesimida yuk aylanmasi, ming tonna-km
(2024-yilning yanvar-iyun holatiga)

	<i>ming tonna-km</i>	<i>2023-yilning yanvar-iyunga nisbatan % hisobida</i>	<i>jamiga nisbatan ulushi, % hisobida</i>
Viloyat bo'yicha:	538 709,6	111,4	100,0
<i>shaharlar:</i>			
Andijon	244 834,5	112,3	45,4
Xonobod	18 105,5	110,1	3,4
<i>tumanlar:</i>			
Oltinko'1	19 769,1	110,6	3,7
Andijon	34 407,2	111,4	6,4
Baliqchi	14 903,1	110,0	2,7
Bo'ston	9 690,9	109,3	1,8
Buloqboshi	15 069,8	110,1	2,8
Jalaquduq	18 698,9	110,3	3,5
Izboskan	14 672,0	110,4	2,6
Ulug'nor	11 198,0	109,2	2,1
Qo'rg'ontepa	18 385,9	111,3	3,4
Asaka	39 602,7	111,5	7,4
Marhamat	18 200,0	110,8	3,4
Shahrixon	23 092,9	111,2	4,3
Paxtaobod	23 548,7	111,0	4,4
Xo'jaobod	14 530,4	110,2	2,7

Ko'rsatilgan yuk aylanmasidagi yuqori bo'lmagan tonna-km quyidagi Bo'ston (9 690,9 ming tonna-km) va Ulug'nor (11 198,0 ming tonna-km) tumanlari hissasiga to'g'ri keldi.

Tashilgan yuk aylanmasining umumiy hajmida hududlarning ulushi, % da
(2024-yil yanvar-iyun)

Hududlar boʻyicha tashilgan yuk aylanmasining yuqori ulushi boʻyicha yetakchi oʻrinni Andijon (45,4 %) shahri egalladi. Shu bilan birga Asaka (7,4 %) va Andijon (6,4 %) tumanlarida kuzatildi.

Aholiga, shu jumladan, iqtisodiyotning barcha sohasida faoliyat koʻrsatayotgan ishchi-xizmatchilarga, oʻquv muassasalarida taʼlim olayotgan oʻquvchi va talabalarga yuqori sifatli transport xizmatini koʻrsatish, avtomobil transporti oldida turgan eng muhim masaladir. Bugungi kunda hech bir fuqaro harakatini (bir manzildan boshqa bir manzilga borishni) transportsiz tasavvur etib boʻlmaydi.

Yoʻlovchi tashish. 2024-yilning yanvar-iyun oylarida avtomobil transportining barcha turlari tomonidan 359,8 mln. kishi tashilgan boʻlib, bu koʻrsatkich oʻtgan yilning shu davriga nisbatan 101,9 % ni tashkil etdi. Yoʻlovchi tashish aylanmasining ushbu davrda oʻsish surʼati 103,9 % ga yetib 6 659,5 mln. yoʻlovchi-km.ni tashkil qildi.

Avtomobil transport yoʻlovchi tashish va yoʻlovchi aylanmasi

	2024-yil yanvar-iyun	2023-yilning yanvar-iyungacha nisbatan % hisobida
Transportda tashilgan yoʻlovchilar, <i>mln. Kishi</i>	359,8	101,9
Yoʻlovchi aylanmasi, mln. yoʻlovchi-km	6 659,5	103,9

Jami avtomobil transportidagi yoʻlovchi aylanmasi 2023-yil yanvar-iyun oylariga nisbatan 103,9 % ga yetdi va 6 659,5 mln. yoʻlovchi-km.ni tashkil qildi.

Viloyatning tuman, shaharlari boʻyicha tashilgan yoʻlovchi boʻyicha yetakchi oʻrinni Andijon (149 474,7 ming kishi) shahri egalladi. Shu bilan birga, eng yuqori koʻrsatkichlar Asaka (38 527,7 ming kishi), Andijon (21 248,6 ming kishi) tumanlarida kuzatildi.

Hududlar kesimida yo‘lovchi tashish, ming kishi
(2024-yil yanvar-iyun holatiga)

	<i>ming kishi</i>	<i>2023-yilning yanvar-iyun nisbatan % hisobida</i>	<i>jamiga nisbatan ulushi, % hisobida</i>
Viloyat bo‘yicha:	359 779,4	101,9	100,0
<i>shaharlar:</i>			
Andijon	149 474,7	102,7	41,5
Xonobod	9 423,0	101,3	2,6
<i>tumanlar:</i>			
Oltinko‘l	11 889,3	101,4	3,3
Andijon	21 248,6	101,8	5,9
Baliqchi	12 440,9	100,8	3,5
Bo‘ston	5 024,6	97,8	1,4
Buloqboshi	7 357,6	101,3	2,0
Jalaquduq	13 973,4	101,2	3,9
Izboskan	14 520,0	101,9	4,0
Ulug‘nor	5 718,0	98,3	1,6
Qo‘rg‘ontepa	18 236,8	101,4	5,2
Asaka	38 527,7	101,9	10,7
Marhamat	11 596,6	102,1	3,2
Shahrixon	14 069,8	101,7	3,9
Paxtaobod	13 340,2	101,6	3,7
Xo‘jaobod	12 938,2	101,3	3,6

Ko‘rsatilgan yo‘lovchi tashishda nisbatan uncha yuqori bo‘lmagan ko‘rsatkichlar, Ulug‘nor (5 718,0 ming kishi), Bo‘ston (5 024,6 ming kishi) va tumanlari hissasiga to‘g‘ri keldi.

Tashilgan yo'lovchining umumiy hajmida hududlarning ulushi, % da
(2024-yil yanvar-iyun)

Shahar va tumanlar kesimida tashilgan yo'lovchining yuqori ulushi bo'yicha yetakchi o'rinni Andijon (41,5 %) shahri egalladi. Shu bilan birga Asaka (10,7 %) va Andijon (5,9 %) tumanlarida kuzatildi.

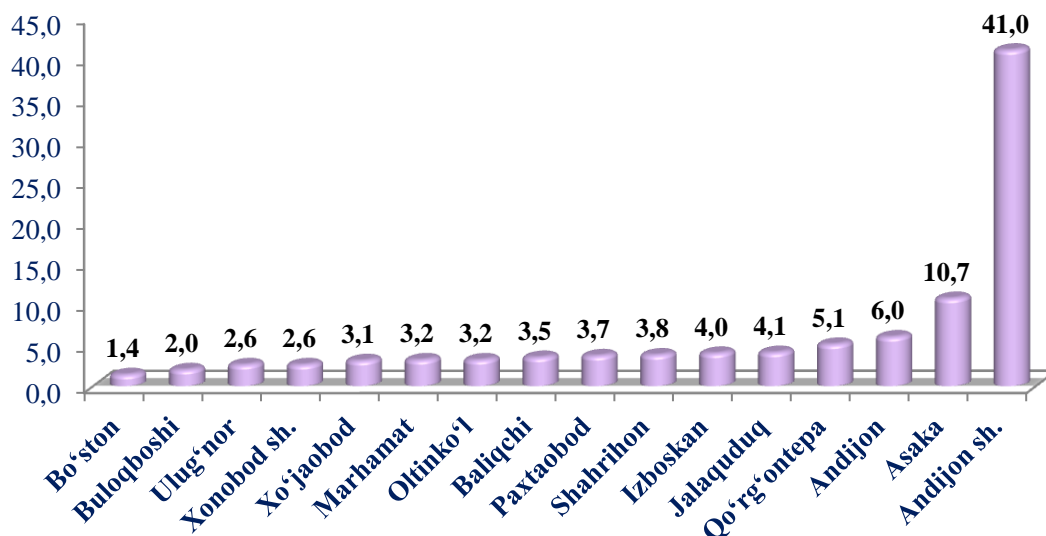
Viloyatning yo'lovchi aylanmasi hajmida yetakchi o'rinni Andijon shahri (149,4 mln. yo'lovchi-km) egalladi. Shu bilan birga eng yuqori ko'rsatkich Asaka (38,5 mln. yo'lovchi-km) va Andijon (21,2 mln. yo'lovchi-km) tumanlarida kuzatildi.

Shahar va tumanlar kesimida yo‘lovchi aylanmasi, mln. yo‘lovchi-km
(2024-yil yanvar-iyun holatiga)

	<i>mln yo‘lovchi-km</i>	<i>2023-yilning yanvar-iyun nisbatan % hisobida</i>	<i>jamiga nisbatan ulushi, % hisobida</i>
Viloyat bo‘yicha:	6 659,5	103,9	100,0
<i>shaharlar:</i>			
Andijon	2 732,1	105,2	41,0
Xonobod	174,3	102,0	2,6
<i>tumanlar:</i>			
Andijon	399,2	104,1	6,0
Asaka	709,9	104,1	10,7
Baliqchi	232,5	102,5	3,5
Bo‘ston	95,6	101,3	1,4
Buloqboshi	136,2	102,1	2,0
Jalaquduq	265,8	102,2	4,1
Izboskan	269,6	103,0	4,0
Qo‘rg‘ontepa	341,4	103,3	5,1
Marhamat	210,1	103,8	3,2
Oltinko‘l	215,8	103,2	3,2
Paxtaobod	246,6	102,2	3,7
Ulug‘nor	171,8	101,2	2,6
Xo‘jaobod	208,0	102,5	3,1
Shahrixon	249,7	103,4	3,8

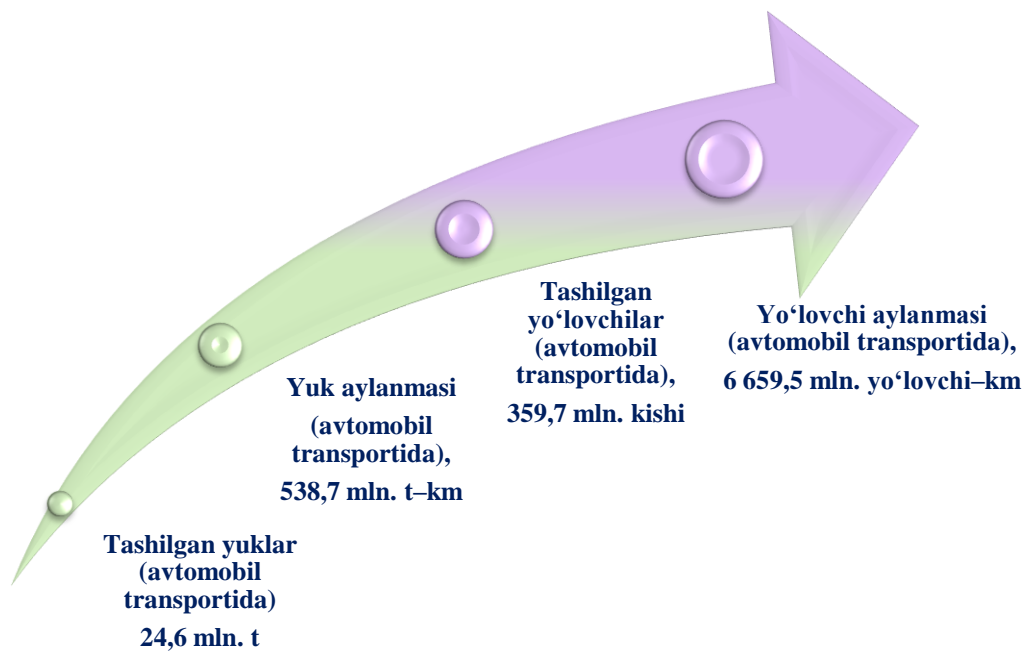
Ko‘rsatilgan yo‘lovchi aylanmasidagi uncha yuqori bo‘lmagan yo‘lovchi-km Buloqboshi (136,2 mln. yo‘lovchi-km) va Bo‘ston (95,6 mln. yo‘lovchi-km) tumanlari hissasiga to‘g‘ri keldi.

**Tashilgan yo‘lovchi aylanmasining umumiy hajmida
hududlarning ulushi, % da**
(2024-yil yanvar-iyun)

Shahar va tumanlar kesimida yo‘lovchi aylanmasining yuqori ulushi bo‘yicha yetakchi o‘rinni Andijon (41,0 %) shahri egalladi. Shu bilan birga Asaka (10,7 %) va Andijon (6,0 %) tumanlarida kuzatildi.

**Avtomobil transportida yuk tashish, yuk aylanmasi,
yo‘lovchi tashish va yo‘lovchi aylanmasi**
(2024-yil yanvar-iyun oylarida)

STATISTIK KO'RSATKICHLARGA IZOHLAR

Umumiy foydalanishdagi avtomobil transporti – aholini va iqtisodiyotni barcha tarmoqlarining yo'lovchilar, bagajlar va yuklar, shu jumladan, pochталarni avtomobillarda tashishga bo'lgan ehtiyojlarini tijorat asosida ta'minlovchi transport.

Avtotransport vositalari – yo'lovchilar, bagajlar, yuklar tashishga hamda maxsus ishlarni bajarishga mo'ljallangan avtomobillar, shatakchi-avtomobillar, tirkama va yarim tirkamalar.

Yo'lovchi avtomobili – o'zining tuzilishi va jihozlanishi jihatidan yo'lovchilar va bagajlarni tashishga mo'ljallangan, zarur qulaylik va xavfsizlik bilan ta'minlangan avtomobil.

Yuk avtomobili – yuklarni tashishga mo'ljallangan, qattiq ramali mexanik yo'l transporti vositasi; yuk avtotransporti vositalari foydalanish xarakteri va konstruktiv xususiyatlaridan kelib chiqqan holda umumiy va ixtisoslashtirilgan vositalarga bo'linadi.

Avtobus, mikroavtobus – yo'lovchilarni tashishga mo'ljallangan va haydovchi o'rnini hisobga olmaganda sakkiztadan ortiq o'tirish o'rindig'iga ega bo'lgan, qattiq ramali mexanik yo'l transporti vositasi.

Yengil avtomobil – haydovchi o'rnini hisobga olmaganda, sig'imi sakkiz kishigacha bo'lgan yo'lovchi avtomobili. Yengil avtomobillar soniga pochta tashishga mo'ljallangan, sanitariya va boshqa maxsus yengil avtomobillar qo'shilmaydi.

Yengil avtomobil – haydovchi o'rnini hisobga olmaganda, sig'imi sakkiz kishigacha bo'lgan yo'lovchi avtomobili. Yengil avtomobillar soniga pochta tashishga mo'ljallangan, sanitariya va boshqa maxsus yengil avtomobillar qo'shilmaydi.

Yo'nalishli taksi – yo'lovchilar talabiga ko'ra to'xtagan holda muntazam yo'nalishlarda yo'lovchilar tashish uchun mo'ljallangan avtotransport vositasi (avtobus yoki yengil avtomobil).

Yo'nalishsiz taksi – yo'lovchilarning buyurtmanomalariga ko'ra hisoblagich (taksometr) ko'rsatkichi bo'yicha haq to'lash hisobiga yo'lovchilarni va ularning bagajini tashishda xizmatlar ko'rsatadigan avtotransport vositasi.

Pikap va yengil furgon – kuzovi yengil avtomobil shassisiga moslashtirilgan, yuk ko'tarish qobiliyati yuqori bo'lmagan yuk va yuk-yo'lovchi avtomobillari.

Yuk aylanmasi – transportning yuk tashish bo'yicha ish hajmi. O'lchov birligi tonna-kilometr hisoblanadi. Transportning yuk aylanmasi tashilayotgan yukning har bir jo'natmasi og'irligini uni tashish masofasiga ko'paytmasining yig'indisi orqali aniqlanadi.

Tashilgan yo‘lovchilar – ma’lum vaqt davomida avtomobil vositalarida turli qatnov turlari bo‘yicha tashilgan yo‘lovchilar soni (statistik kuzatuv birligi bo‘lib yo‘lovchi-qatnovi hisoblanadi).

Yo‘lovchi aylanmasi – transportning yo‘lovchi tashish bo‘yicha ish hajmi. O‘lchov birligi yo‘lovchi-kilometr hisoblanadi. Har bir tashish bo‘yicha yo‘lovchilar sonini tashish masofasiga ko‘paytmasini yig‘indisi orqali aniqlanadi. Qatnov turlari va boshqa belgilar bo‘yicha alohida hisoblanadi.

Tashish masofasi – ob‘ektni jo‘natish nuqtasidan belgilangan nuqtagacha tashish (transportda tashish) masofasi (kilometrda o‘lchanadi).

Yuklarni tashishning o‘rtacha masofasi – o‘rtacha bir tonna yuk tashiladigan masofa. Butun avtotransport bo‘yicha, alohida yuklar va qatnov turlari bo‘yicha yuk aylanmasini (tonna-kilometrda) tashilgan yuklar hajmiga (tonnada) bo‘lish orqali aniqlanadi.

Yo‘lovchilarni tashishning o‘rtacha masofasi – o‘rtacha bir yo‘lovchi tashiladigan masofa. U butun avtotransport va qatnov turlari bo‘yicha yo‘lovchi aylanmasini (yo‘lovchi-kilometrda) tashilgan yo‘lovchilar soniga bo‘lish orqali aniqlanadi.

Umumiy bosib o‘tilgan masofa (kilometr) – transport vositasining garajga (to‘xtash joyiga) qaytishi va garajdan (to‘xtash joyidan) chiqib ketishi vaqtidagi spidometr ko‘rsatkichlari o‘rtasidagi bir kunlik farqni ifodalaydi. Umumiy bosib o‘tilgan masofa, hisobot davri mobaynida barcha foydalanilayotgan avtomobillarning har kunlik bosib o‘tgan masofalarini yig‘indisi orqali aniqlanadi.

Shahardagi tashuvlar – shahar va shaharchalar hududidan chiqmagan holda amalga oshiriladigan tashuvlar.

Shahar atrofidagi tashuvlar – shahar va shaharchalar hududi chegarasidan tashqariga ellik kilometr bo‘lgan masofagacha amalga oshiriladigan tashuvlar.

Shaharlararo tashuvlar – shahar va shaharchalar hududi chegarasidan tashqariga ellik kilometrdan ko‘proq bo‘lgan masofaga amalga oshiriladigan tashuvlar, shuningdek, masofaning uzunligidan qat’iy nazar, O‘zbekiston Respublikasining ikki va undan ortiq viloyatlari hududida amalga oshiriladigan tashuvlar.

Amaldagi narxlarda **aloqa va kommunikatsiya xizmatlarini ishlab chiqarish**, mazkur sohada xizmat ko‘rsatuvchi korxonalarining daromadlari (sotishdan tushgan tushum miqdori) yig‘indisi sifatida aniqlanadi.

Mobil aloqa bilan ta‘minlangan abonentlar soni – mobil aloqa tizimlariga ulangan abonent radiostansiyalar soni.

Xalqaro axborot uzatish kanallarining o‘tkazish qobiliyati – bir vaqtning o‘zida uzatilgan yoki qabul qilingan maksimal axborot miqdori bo‘yicha aniqlanadi.